

ชื่อเรื่อง : กระบวนการตัดสินใจในการประกอบธุรกิจชุมชน
ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนท้องถิ่นจังหวัดแพร่

ผู้วิจัย : นางสาวอ้อยใจ บุญหล้า

สถานที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์บุหงา วชิระศักดิ์มงคล

กรรมการที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์เกษม สาทรรายทิพย์

ประเภทสารนิพนธ์ : วิทยานิพนธ์ วท.ม. (การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม)
มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2547

บทคัดย่อ

การศึกษากระบวนการตัดสินใจในการประกอบธุรกิจชุมชนด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนท้องถิ่นจังหวัดแพร่ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพทั่วไปของสมาชิกที่ประกอบธุรกิจชุมชนด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจังหวัดแพร่ 2) ศึกษากระบวนการตัดสินใจในการประกอบธุรกิจชุมชนด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดแพร่ และ 3) ศึกษาปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขในการประกอบธุรกิจชุมชนด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนท้องถิ่นจังหวัดแพร่ พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาเป็นชุมชนที่มีการประกอบธุรกิจชุมชนด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่ บ้านแม่ลัว ตำบลป่าแดง, บ้านนาตอง ตำบลช่อแฮ อำเภอเมืองแพร่ และบ้านห้วยฮ่อม ตำบลบ้านเวียง, บ้านแม่ทราย ตำบลแม่ทราย อำเภอร้องกวาง ประชากรของการศึกษา ได้แก่ สมาชิกที่ประกอบธุรกิจชุมชนด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนท้องถิ่นจังหวัดแพร่ จำนวน 165 ราย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามซึ่งใช้การเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา คือ ค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

สมาชิกที่ประกอบธุรกิจชุมชนด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนท้องถิ่นจังหวัดแพร่ เป็นเพศหญิง ร้อยละ 51.51 มีอายุระหว่าง 33 – 40 ปี ร้อยละ 43.64 มีสถานภาพสมรสแล้ว ร้อยละ 80.60 จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 57.58 ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก ร้อยละ 93.34 มีที่ดินประกอบอาชีพการเกษตรเป็นของตนเอง ร้อยละ 51.30 ก่อนการประกอบธุรกิจชุมชนด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศส่วนใหญ่ไม่มีอาชีพเสริม ร้อยละ 73.93 นอกจากจะเป็นสมาชิกกลุ่มชมรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแล้วทุกคนยังเป็นสมาชิกกลุ่มอื่น ๆ ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ร้อยละ 42.42 สมาชิกฯ ได้ผ่านการฝึกอบรมเรื่องการประกอบธุรกิจชุมชนด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จากมหาวิทยาลัยแม่โจ้

วิทยาเขตแพร์ เจลิมพระเกียรติ ได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจชุมชนด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของรัฐ

กระบวนการตัดสินใจของสมาชิกที่ประกอบธุรกิจชุมชนด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศซึ่งมีทั้งหมดรวม 5 ขั้นตอน ปรากฏผลดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ขั้นปัญหา พบว่าสมาชิกทุกคนประสบปัญหาด้านรายได้ ในขณะที่เดียวกันมีความเห็นว่าชุมชนยังประสบปัญหาด้านกายภาพสิ่งแวดล้อมถึงร้อยละ 96.97 และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 56.37 ขั้นตอนที่ 2 ขั้นวิเคราะห์ทางเลือก พบว่าสมาชิกได้วิเคราะห์ทางเลือกในการประกอบธุรกิจชุมชนด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่า มีหน่วยงานของรัฐได้จัดหานักท่องเที่ยวเข้าไปทุกฤดูกาล ร้อยละ 100.00 มีแหล่งเงินทุนของรัฐสนับสนุน ร้อยละ 96.97 และได้รับการกระตุ้นและความรู้จากเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ วิทยาเขตแพร์ เจลิมพระเกียรติ ร้อยละ 93.33 มีรายได้ดีในระยะเวลาอันสั้นและยั่งยืน ร้อยละ 64.85 ขั้นตอนที่ 3 ขั้นตัดสินใจ พบว่าสมาชิกได้ตัดสินใจเลือกการประกอบธุรกิจชุมชนด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นอาชีพเสริม โดยตัดสินใจจากข้อมูลที่สำคัญว่า เป็นอาชีพที่ช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชนให้ยั่งยืน ร้อยละ 100.00 ประชาชนมีงานทำ มีรายได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 98.78 ขั้นตอนที่ 4 ขั้นปฏิบัติ พบว่าสมาชิกได้เริ่มจากหาสมาชิกเข้าร่วมชมรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการชี้แจงวัตถุประสงค์แก่คณะกรรมการหมู่บ้านและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ ระดมทุนโดยให้สมาชิกถือหุ้นตามความสมัครใจ เลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการ เช่น การจัดโครงสร้างการบริหารงาน กฎระเบียบข้อบังคับชมรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การสำรวจแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น และขั้นตอนที่ 5 ขั้นประเมินผล พบว่าหลังการประกอบธุรกิจชุมชนด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้นและพอใจกับรายได้ที่ได้รับ ประชาชนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมตระหนักถึงการอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับที่มากขึ้น ร้อยละ 100.00 ทุกคนมีความสุขกับการประกอบอาชีพเสริมคือการประกอบธุรกิจชุมชนด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

สำหรับปัญหาอุปสรรคที่สมาชิก ประสบอยู่คือ 1) คณะกรรมการบริหารงานไม่สามารถดำเนินงานได้เต็มที่ เพราะมีภารกิจส่วนตัว 2) กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบางกิจกรรมไม่สามารถทำได้ทุกฤดู 3) บริษัทนำเที่ยวให้ความสนใจนำนักท่องเที่ยวมาในหมู่บ้านน้อย 4) การระดมทุนจากการลงทุนของสมาชิกยังมีน้อย และ 5) การโฆษณาประชาสัมพันธ์ขาดประสิทธิภาพ

Title : DECISION - MAKING PROCESS ON ECOTOURISM
AS LOCAL COMMUNITY BUSINESS IN PHRAE PROVINCE

Author : Miss Oijai Boonlar

Major Adviser : Assoc.Prof. Bunga Wachirasukmongkol

Adviser : Assoc.Prof. Kasam Saraihip

Type of Degree : Master of Science Degree in Natural Resources and
Environmental Management (M.S. in Natural Resources
and Environmental Management)
Naresuan University, 2004

Abstract

The Purposes of this study is the following (1) To investigate personal and socio-economic backgrounds of ecotourism as local community business in Phrae Province, (2) To study the Member 's decision – making processes on ecotourism as local community business in Phrae Province, and (3) To identify their problems, limitations, and solutions. Research activities were implemented in communities in Phrae Province namely : Ban Mae Lua (Tambol Pa Deang), Ban Na Tong (Tambol Cho Hae) Amphur Muang Phrae Province, and Ban Huay Hom (Tambol Ban Wieng), Ban Mae Sai (Tambol Mae sai) Amphur Rongkwang Phrae Province. The subjects of the study are 165 members, residing in Phrae Province of local business community in ecotourism. Questionnaires were used to collect data. The data was analyzed by using descriptive statistics consisting of percentages.

The results of the among those members who run local business community in ecotourism in Phrae Province ; 52% of them were female, 44% were between 33-44 years old, 80% were married, 57% finished Grade 4, 93.34% were farmers, 51% were land-owning farmers, 73% did not have a part-time job before starting to run this local business community in ecotourism. Those people not only belong to the local business community in ecotourism Club but also belong to other clubs ; however, most of them belong to A farmer-wife Club, which is 42% They've attended a training program on this

business from MaeJo University Phrae Campus and had been trained the participants for the program.

Member's decision-making process of local business community in ecotourism consists of 5 stages. (1), the problem stage ; the common obstructions are finance, environmentally physical problem 97%, and the incomplete of the environmental and natural recourse management 57%. (2), the alternative courses of action stage ; those members give various suggestive opinions as 100% agrees to let the government provide tourists seasonally, 97% would like financial support from the government, 93.33% has been encouraged by the people from MaeJo University Phrae Campus and 65% has gained the benefits that had been promised in short time. (3), the decision stage ; those members decided to have ecotourism as their supplementary-income providing job due to the fact that it directly preserves the environmental and natural resources of the community 100%, and provides supplementary income to them 99%. (4), the action stage ; the members start to proceed the actions by encouraging more people to the Club through telling and explaining the policy to village committee, consolidating of stocking without compulsion, electing the committee of the Club to do management, regulation implement and tourist attraction exploration and (5), the evaluation stage ; those members have turned satisfied financially and become environmentally conservative 100%, after having this business. All of them were satisfied with their new business.

However, there are some obstructions among those members, firstly, the committee cannot work full time due to some other businesses, secondly, some promotions become inactive seasonally, thirdly, travel agents pay too little attention to the village, fourthly, the consolidation of stocking among the members is too little and lastly, the promotions are not yet efficient enough.